

Vergaderjaar 2008–2009

31 700 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2009

31 700 F

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Diergezondheidsfonds voor het jaar 2009

D

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 12 december 2008

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ heeft met belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit d.d. 3 juni 2008 (Kamerstukken I, 31 200 XIV, 31 200 F, G) in reactie op de gewijzigde motie Koffeman c.s. (Kamerstukken I, 31 200 XIV, 31 200 F, E). Naar aanleiding van deze brief en de daarin gemaakte opmerking dat in de DLO-kaderbrief 2009² het onderwerp transitieproces is opgevoerd, wil de commissie graag nog aanvullend enige vragen voorleggen. De commissie heeft deze vragen bij brief van 28 oktober 2008 gestuurd. De minister heeft op 11 december 2008 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de commissie,
Warmolt de Boer

¹ Samenstelling:

Schuurman (CU), (voorzitter), Holdijk (SGP), Van der Linden (CDA), Swenker (VVD), Terpstra (CDA), Slagter-Roukema (SP), Westerveld (PvdA), Sylvester (PvdA), Puffers (PvdA), Doek (CDA), Eigeman (PvdA), Engels (D66), Slager (SP), Goyert (CDA), Peters (SP), De Boer (CU), Willems (CDA), (vice-voorzitter), Schaap (VVD), Huijbregts-Schiedon (VVD), Laurier (GL), Hermans (VVD), Smaling (SP), Koffeman (PvdD), Böhler (GL) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

² Zie: DLO-kaderbrief 2009, hoofdstuk 8, blz. 49 (onderdeel BO-08 009, Voedselkwaliteit, Transitieproces)

BRIEF AAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwalITEIT

Den Haag, 28 oktober 2008

De commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft met belangstelling kennisgenomen van uw brief d.d. 3 juni 2008 (Kamerstukken I, 31 200 XIV, 31 200 F, G) in reactie op de gewijzigde motie Koffeman c.s. (Kamerstukken I/ 31 200 XIV, 31 200 F, E). Naar aanleiding van uw brief en de daarin gemaakte opmerking dat in de DLO-kaderbrief 2009¹ het onderwerp transitieproces is opgevoerd, wil de commissie u graag aanvullend de volgende vragen voorleggen.

Kunt u de commissie aangeven wanneer exact de resultaten van het onderzoek naar aanwezigheid van randvoorwaarden voor een transitieproces in de eiwitketen door DRIFT, toegezegd voor midden 2008, beschikbaar willen zijn?

Kunt u meer specifiek aangeven wat u bedoelt met *«Met behulp van kennisvragen verzoek ik WUR onderzoeksprojecten op te stellen die inhoud geven aan het transitieproces van productie en consumptie van dierlijke eiwitten naar minder of efficiëntere eiwitten»*

Doelt u op efficiëntere eiwitten van plantaardige oorsprong zoals bedoeld in de gewijzigde motie Koffeman C.5. of tevens op eiwitten van dierlijke oorsprong waarnaar in de motie niet gerefereerd wordt?

Wat bedoelt u met het vooropstellen van keuzevrijheid voor de consument in de brede duurzaamheidsbenadering die u voorstaat? Welke consequenties heeft dat voor de regierol van de overheid in het ontmoedigen van de consumptie van onduurzame eiwitten en het stimuleren van de productie en consumptie van duurzame, plantaardige eiwitten?

Kunt u meer precies aangeven waaruit blijkt dat u bijzondere aandacht geeft aan een transitieproces van de productie en consumptie van dierlijke eiwitten, naar de toepassing van meer plantaardige eiwitten. Welke concrete projecten zijn bijvoorbeeld op dit moment ingezet om de ontwikkeling van plantaardige vleesvervangers te bevorderen?

Kunt u aangeven waar in de DLO-Kaderbrief 2009 de gewijzigde motie Koffeman C.S. specifiek recht wordt gedaan?

De commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van de Eerste Kamer der Staten-Generaal ziet de antwoorden op deze vragen met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
E. Schuurman

¹ Zie: DLO-kaderbrief 2009, hoofdstuk 8, blz. 49 (onderdeel BO-08 009, Voedselkwaliteit, Transitieproces)

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 december 2008

Naar aanleiding van uw bovengenoemde brief ga ik in op de specifieke vragen die u stelt.

U verzoekt mij aan te geven wanneer de resultaten van het onderzoek van de Dutch Research Institute for Transitions (Drift) naar de aanwezigheid van de randvoorwaarden voor een transitieproces in de eiwitketen beschikbaar zullen zijn. De resultaten van dit onderzoek zijn recent beschikbaar gekomen. Ze zijn opgenomen in het rapport *«De eiwit-transitie. Een verkenning van mogelijkheden voor sturing op consumptie-gedrag»*¹. Ik heb dit onderzoeksrapport samen met het rapport *«Milieu-effecten Nederlandse consumptie van eiwitrijke producten. Gevolgen van vervanging van dierlijke eiwitten anno 2008»*², dat is opgesteld door Blonk Milieuadvies (BMA), op 30 oktober jl. naar de Tweede Kamer verzonden (TK 2008–2009, 30 196, nr. 42). Bijgaand ontvangt u een kopie van de aanbiedingsbrief en de beide rapporten.

U vraagt mij meer specifiek aan te geven wat ik bedoel met *«Met behulp van kennisvragen verzoek ik WUR-onderzoeksprojecten op te stellen die inhoud geven aan het transitieproces van productie en consumptie van dierlijke eiwitten naar minder of efficiëntere eiwitten»* en of ik daarbij doel op efficiëntere eiwitten van plantaardige oorsprong, zoals bedoeld in de gewijzigde motie Koffeman c.s. (EK 2007–2008, 31 200 XIV, E), of tevens op eiwitten van dierlijke oorsprong. Daarnaast vraagt u mij waaruit blijkt dat ik bijzondere aandacht geef aan een transitieproces van de productie en consumptie van dierlijke eiwitten, naar de toepassing van meer plantaardige eiwitten. Ook vraagt u welke concrete projecten op dit moment zijn ingezet om de ontwikkeling van plantaardige vleesvervangers te bevorderen en waar in de DLO Kaderbrief 2009 specifiek recht wordt gedaan aan de gewijzigde motie Koffeman c.s.

In antwoord op deze vragen geef ik eerst meer specifiek aan op welke onderzoeksaspecten de kennisvragen in de DLO-Kaderbrief 2009 en de DLO-Kennisbasisbrief 2009 zijn gericht en informeer ik u over een nieuw onderzoekprogramma Innovatie Eiwitketens. Vervolgens ga ik in op de reikwijdte.

Zowel binnen het beleidsondersteunend onderzoek, dat wordt uitgevoerd door de WUR-instellingen als in de DLO-kennisbasis (Kerngebied Voedsel), laat ik in de komende jaren onderzoek verrichten met als doel het verduurzamen van de productie en consumptie van eiwitten.

Het gaat hierbij om de volgende aspecten:

- Welke grondstoffen, technologieën en agrofoodketens zijn het meest kansrijk voor de productie van vleesvervangers en hoogwaardige eiwitten in Nederland? Naast plantaardige eiwitten zal hierbij aandacht worden besteed aan nieuwe eiwitbronnen zoals algen, insecten en ook kweekvlees.
- Welke strategieën voor de vermarkting van alternatieve of nieuwe eiwitproducten zijn kansrijk en welke knelpunten of belemmeringen zijn er?
- Hoe kan een voor consumenten en ketenpartijen praktisch hanteerbaar systeem voor duurzaamheidsindicatoren voor voedselketens van duurzame eiwitten er uitzien? Kunnen bestaande initiatieven op dit gebied daarvoor benut worden en zo ja, kunnen ze gebundeld worden?

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffie nr. 141455.01.

² Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffie nr. 141455.01.

- Welke transitiemethoden zijn toepasbaar om een verandering naar duurzame productie en consumptie van eiwitten te bewerkstelligen?
- Welke potentie hebben eiwitproducten die ontstaan bij de productie van energie en biobased producten voor humane of dierlijke consumptie?

Daarnaast is er nog dit jaar gestart met het meerjarig onderzoeksprogramma Innovatie Eiwitketens dat is gericht op verduurzaming in de eiwitketen via innovaties in productontwikkeling en marktintroductie. Met inbegrip van de gereserveerde middelen in het impulsprogramma verduurzaming agroketens trek ik hiervoor in totaal € 6 mln. uit. Via de SBIR-regeling worden op dit gebied innovaties ondersteund bij MKB-bedrijven.

Het beleidsondersteunend onderzoek, het kennisbasisonderzoek en het programma Innovatie Eiwitketens worden zorgvuldig op elkaar afgestemd, zodat een optimale synergie tussen de onderzoekslijnen ontstaat. Het bedrijfsleven wordt in een vroeg stadium betrokken bij de onderzoeksactiviteiten.

Met het bovengenoemde onderzoek wordt recht gedaan aan de gewijzigde motie Koffeman c.s. De reikwijdte van de kennisvragen en het onderzoeksprogramma is echter breder: naast plantaardige eiwitbronnen wordt ook aandacht besteed aan andere kansrijke eiwitbronnen, zoals algen, insecten en ook kweekvlees, als basis voor nieuwe duurzame eiwitproducten. Overigens zie ik deze onderzoekslijn nadrukkelijk als een onderzoekslijn die parallel loopt aan het onderzoek dat is gericht op een integrale verduurzaming van de veehouderij. Zo wil ik langs meerdere sporen komen tot een verduurzaming van de productie en consumptie van eiwitten.

Tot slot vroeg u mij wat ik bedoel met het vooropstellen van keuzevrijheid van de consument en welke consequenties dat heeft voor de regierol van de overheid in het ontmoedigen van de consumptie van onduurzame eiwitten en het stimuleren van de productie en consumptie van duurzame, plantaardige eiwitten. De keuzevrijheid van de consument is voor mij het uitgangspunt. Ik ga de consument niets voorschrijven. Tegelijkertijd wil ik wel stimuleren dat de consument voldoende informatie krijgt om een keuze te kunnen maken en dat er vervolgens ook voldoende aanbod is. Daarmee moet de duurzame keuze makkelijker worden. Dit is in lijn met de aanbevelingen van het Consumentenplatform (zie: www.minlnv.nl/consumentenplatform). Duurzamer geproduceerd vlees, minder vlees of zuivel, meer plantaardige eiwitten en nieuwe eiwitproducten kunnen allemaal bijdragen aan hetzelfde doel. In de nota Voedsel en Consument die begin 2009 verschijnt, ga ik in op mijn ambities om zowel het aanbod van, als de consumentenvraag naar duurzaam voedsel te stimuleren.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg